

Yoğun Bakım Üniteleri Araştırması

22 Temmuz 2015, ANKARA

Hazırlayanlar: H. Erkin SÜLEKLİ (Sağlık Uzman Yardımcısı)
Aziz KÜÇÜK (Daire Başkanı)

Yoğun Bakım Üniteleri Araştırması

Analitik Çerçeve, Kapsam, Tanımlar ve Sınıflamalar

Teşhis İlişkili Gruplar (TİG) veri tabanından elde edilen Haziran 2014 – Mayıs 2015 dönemi yoğun bakım üniteleri verileri analitik çerçeveyi oluşturmaktadır.

Erişkin 1. 2. ve 3. basamak yoğun bakım üniteleri olan A₁, A₁-Dal, A₂, B grubu 73 hastane araştırma kapsamında incelenmiştir. Yoğun Bakım Ünitelerinde 24 saatten az kalan hastalar araştırma dışında tutulmuştur.

Seçilen hastanelerde toplam 5.784 hasta yatışı gerçekleşmiş olup, 3.118'i (% 53,9) Erkek, 2.666'sı (% 46,1) Kadın hastadır.

Hastalar yoğun bakım ünitelerinde ortalama **7,09** gün kalmakta olup, yoğun bakım ünitelerindeki ölüm oranı **%18,5**'tir. Genel olarak yoğun bakım ünitelerinde tedavi altına alınan hastaların % 38,7'sinin “Dolaşım Sistemi Hastalıkları, % 21,6'sının “Yeni Doğan Hastalıkları” ve % 10,9'unun “Solunum Hastalıkları” sebebiyle yattıkları görülmektedir.

Yoğun Bakım Üniteleri: Sürekli gözetim altında tutulması gereken hastalara her türlü tıbbi yardımı anında uygulama olanağı veren bakım ve tedavi üniteleridir.

Hesaplama Kuralları

Yoğun Bakımda Ortalama Kalış Gün Sayısı: İlgili dönemde yoğun bakım ünitelerinde toplam yatılan gün sayısı (A), ilgili dönemde servise çıkan, taburcu olan, ölen veya başka birime sevk edilen toplam hasta sayısı (B)

Ortalama Yatış Gün Sayısı: $\frac{A}{B}$

Ölüm Oranı: İlgili dönemde yoğun bakım ünitelerinde ölen toplam hasta sayısının (A), servise çıkan, taburcu olan, ölen veya başka birime sevk edilen toplam hasta sayısına (B) oranıdır.

Ölüm Oranı: $\frac{A}{B} * 100$

Olarak hesaplanmaktadır.

Yoğun Bakım Ünitelerinde Kalan Hastaların Yaşları Bakımdan Analizi

Tablo 1. Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-1 Yaş	1373	23,7	23,7	23,7
	2-5 Yaş	105	1,8	1,8	25,6
	6-20 Yaş	179	3,1	3,1	28,6
	21-50 Yaş	706	12,2	12,2	40,9
	51-65 Yaş	1020	17,6	17,6	58,5
	+65 Yaş	2401	41,5	41,5	100,0
	Total	5784	100,0	100,0	

Yoğun bakım ünitelerinde kalan hastaların yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında (Tablo 1.) % 4,9'unun 2-20 yaş grubunda, % 23,7'nin ise 0-1 yaş grubu hastalardan oluştuğu görülmektedir. En yüksek oranın % 59 ile +51 yaş üstü hasta grubuna ait olduğu tespit edilmiştir.

Yoğun Bakım Ünitelerinde Yatılan Gün Dağılımının Analizi

Tablo 2. Yoğun Bakımda Geçirilen Gün Dağılımı

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1-2 Gün	2323	40,2	40,2	40,2
	3-10 Gün	2589	44,8	44,8	84,9
	11-20 Gün	499	8,6	8,6	93,6
	21-30 Gün	172	3,0	3,0	96,5
	+30 Gün	201	3,5	3,5	100,0
	Total	5784	100,0	100,0	

Tablo 2'de görüldüğü gibi yoğun bakımda yatan hastaların yaklaşık yarısının (% 40,2) 2 gün ve 2 günden az kaldığı görülmektedir.

Tablo 3. Yoğun Bakım Ünitelerinden Ayrılma Durumu

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	,0	,0	,0
Bakımevine Transfer	6	,1	,1	,1
Başka Bir Hastaneye Sevk	449	7,8	7,8	7,9
İstatistiksel Taburcu-Hasta Türü /Servis Değişimi	338	5,8	5,8	13,7
İstatistiksel Taburcu-İzinli Ayrılış	2	,0	,0	13,8
Ölüm	1068	18,5	18,5	32,2
Psikiyatri	9	,2	,2	32,4
Rehabilitasyon İçin	1	,0	,0	32,4
Taburcu/Transfer				
Şifa İle Taburcu/Eve	3729	64,5	64,5	96,9
Tavsiyeye Karşı Ayrılış	181	3,1	3,1	100,0
Total	5784	100,0	100,0	

Tablo 3'e bakıldığında hastaların % 64,5'nin şifa ile taburcu olduğu, % 18,5'nin ise hayatını kaybettiği tespit edilmiştir.

Tablo 4. Yoğun Bakımında Kalınan Gün Bakımından Hastane Çıkış Türü Dağılımı

	ÇIKIS						Total
	Bakımevine Transfer	Başka Bir Hastaneye Sevk	İstatistiksel Taburcu-Hasta Türü /Servis Değişimi	Ölüm	Şifa İle Taburcu/Eve	Tavsiyeye Karşı Ayrılış	
1-2 Gün	1 ,0%	289 12,4%	128 5,5%	236 10,2%	1560 67,2%	108 4,7%	2322 100,0%
3-10 Gün	3 ,1%	120 4,6%	178 6,9%	397 15,3%	1831 70,7%	60 2,3%	2589 100,0%
11-20 Gün	2 ,4%	25 5,0%	24 4,8%	218 43,7%	223 44,7%	7 1,4%	499 100,0%
21-30 Gün	0 ,0%	8 4,7%	10 5,8%	98 57,0%	53 30,8%	3 1,7%	172 100,0%
+30 Gün	0 ,0%	8 4,0%	7 3,5%	119 59,2%	64 31,8%	3 1,5%	201 100,0%
Total	6 ,1%	450 7,8%	347 6,0%	1068 18,5%	3731 64,5%	181 3,1%	5783 100,0%

Tablo 4 incelendiğinde yoğun bakım ünitelerinde 2 gün ve 2 günden daha az kalan hastaların % 67,2'si; 3-10 gün yatan hastaların % 70,7'si Şifa ile Taburcu/Eve olduğu görülmektedir.

Aynı şekilde bahsedilen yatış gün sütunlarına bakıldığında ölüm oranı en düşük grupların 1-2 ve 3-10 grupları olduğu görülmüştür. Şifa ile tabucu olma oranının en fazla olduğu grup (3-10) ve (1-2) olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ünitelerinde Yatılan Gün Sayısının Ünite Sınıfına Göre Dağılımı

			Yatılan Gün Sayısı					Total
			1-2	3-10	11-20	21-30	+30	
SINIF	Cerrahi	Count	270	548	203	103	144	1268
		% within Yatis_Kod	11,6%	21,2%	40,7%	59,9%	71,6%	21,9%
	Dahiliye	Count	1831	1830	269	62	55	4047
		% within Yatis_Kod	78,8%	70,7%	53,9%	36,0%	27,4%	70,0%
	Diğer	Count	222	211	27	7	2	469
		% within Yatis_Kod	9,6%	8,1%	5,4%	4,1%	1,0%	8,1%
Total	Count	2323	2589	499	172	201	5784	
	% within Yatis_Kod	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Yoğun bakım ünitelerine alınan hastaların % 70'i Dahiliye, % 21,9'u Cerrahi bölümünde tedavi görmektedir. Yoğun bakım ünitelerinde 2 gün ve 2 günden az kalan hastaların % 78,8'i dahiliye bölümünde kaldığı gözlenmektedir. 30 gün ve üstü kalan hastaların ise % 71,6'sı cerrahi bölümünde kalmaktadır.

Tablo 6. Ünite Sınıfının Çıkış Türlerine Göre Dağılımı

			ÇIKIŞ						Total
			Bakımevine Transfer	Başka Bir Hastaneye Sevk	İstatistiksel Taburcu-Hasta Türü /Servis Değişimi	Ölüm	Şifa İle Taburcu/Eve	Tavsiyeye Karşı Ayrılış	
SINIF	Cerrahi	Count	1	48	37	489	676	17	1268
		% within SINIF	,1%	3,8%	2,9%	38,6%	53,3%	1,3%	100,0%
	Dahiliye	Count	5	370	302	496	2729	144	4046
		% within SINIF	,1%	9,1%	7,5%	12,3%	67,4%	3,6%	100,0%
	Diğer	Count	0	32	8	83	326	20	469
		% within SINIF	,0%	6,8%	1,7%	17,7%	69,5%	4,3%	100,0%
Total	Count	6	450	347	1068	3731	181	5783	
	% within SINIF	,1%	7,8%	6,0%	18,5%	64,5%	3,1%	100,0%	

Tablo 6 incelendiğinde Cerrahi bölümü hastalarının % 53,3 Şifa ile taburcu olduğu % 38,6'sının ise hayatının kaybettiği görülmektedir. Dahiliye bölümünde ise taburcu olma oranı cerrahi bölümüne göre yüksektir (% 67,4). Ölüm oranı ise cerrahi bölümüne göre oldukça düşük olup bu oran % 12,3'tür. Bu durumu Tablo 5 ile birlikte düşünüldüğünde Dahiliye bölümünde yatan hastaların çok büyük kısmı 2 gün ve 2 günden az yoğun bakım ünitelerinde kaldığı ve bu duruma bağlı olarak şifa ile taburcu olma oranların da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Ünite Sınıfı Yatış Günü Ortalamaları

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Cerrahi	1268	14,61	24,300	,682	13,27	15,95	1	304
Dahiliye	4047	5,06	7,794	,123	4,82	5,30	1	176
Diğer	469	4,23	6,189	,286	3,67	4,79	1	101
Total	5784	7,09	13,817	,182	6,73	7,44	1	304

Tablo 7 incelendiğinde Cerrahi bölümünde kalan hastaların ortalama yoğun bakımda kalma sürelerinin diğer gruplara göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Yaş Gruplarına Göre Sınıfı Yatış Günü Ortalamaları

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	Minimum	Maximum
0-1 Yaş	1373	5,09	10,395	,281	1	304
2-5 Yaş	105	4,65	10,208	,996	1	93
6-20 Yaş	179	5,69	16,183	1,210	1	171
21-50 Yaş	706	6,89	18,174	,684	1	199
51-65 Yaş	1020	6,50	12,562	,393	1	146
+65 Yaş	2401	8,75	14,307	,292	1	188
Total	5784	7,09	13,817	,182	1	304

Tablo 8' de görüldüğü gibi bireyin yaşı arttığında yoğun bakım ünitelerinde kalma süresi de artmaktadır.

Araştırma Sonucu Genel Bulgular

- Yoğun bakım ünitelerinde en az kalan yaş grubu 2-20 yaş grubu olup bu oran % 4,9 dur. En fazla kalan hastalar ise +65 yaş (% 41,5) ve 0-1 yaş (% 23,7) grubunda bulunmaktadır.
- Yoğun bakım ünitelerinde yatan hastaların % 40'ı (1-2) gün kalmaktadır. En çok hayatını kaybetme oranı (% 59,2) +30 gün kalan hastalarda gözlenmektedir.
- Yoğun bakım ünitelerinde kalan hastaların büyük bir çoğunluğunun kısa süreli kaldığı ve şifa ile taburcu olduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda bu hastaların % 78,8'nin dahiliye yoğun bakım ünitelerinde tedavi gördükleri göz önüne alınırsa bu gruplardaki hastaların bir kısmının normal bakım ünitelerinde tedavi altına alınabileceği verimlilik açısından değerlendirilebilir.
- Son olarak yatılan gün sayısı arttıkça ölüm oranının da arttığı gözlenmiştir.

NOT: Karar alıcıların ve bilim insanlarının çalışmalarına doğru yön vermede istatistik alt yapısının sağlıklı olması en önemli unsurdur. Bu kapsamda her alanda derlenmekte olan istatistiklerin alt yapısının uluslararası standart ve normlara uygunluğu araştırmaların sonucunu etkilediğinden, bu standartlara uyumun yanı sıra her alanda derlenen istatistiklerde sürekliliğin sağlanması, belli bilgilerin belirli periyotlarla kesintisiz olarak kullanıcıların kullanımına sunulması da hassas bir konudur.

Bu çalışmada, analiz edilen veriler TİG veri tabanından elde edilmiştir. Kullanılan verilerin doğru, güncel ve tutarlı olmaları bu tür çalışmaların etkinliğini ve verimliliğini arttıracak ve her düzeyde yöneticinin sağlıklı karar almalarını sağlayacaktır. Bu nedenle sağlık tesislerimizin veri girişi yaparken (TİG ve TSİM gibi) bilgilerin doğru ve güvenilir olmalarına dikkat etmeleri önem arz etmektedir. Ancak bu sayede bu tür çalışmalar arttırılarak sağlık politikalarına yön verilebilir.